

Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30602>

Özet

Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (SOBYÖ), ö?rencilerin okul ba?ar?lar?n? nas?l tan?mlad?klar?n? ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik motivasyonlar?n? hangi hedefler do?rultusunda ?ekillendirdiklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle ö?renme ortamlar?nda ba?ar?y? tan?mlama biçimleri üzerine yo?unla?an Ba?ar? Yönelimleri teorisi çerçevesinde hazırlanmı?tır. Ölçe?in geli?tirme çalı?ması, Gezer ve ?ahin (2016) tarafından gerçekte?irilmif olup, ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersine özgü ba?ar? hedeflerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

SOBYÖ, ö?rencilerin ustalık (mastery), performans yakla?ma (performance-approach) ve performanstan kaç?nma (performance-avoidance) gibi temel ba?ar? yönelimlerini Sosyal Bilgiler ba?lam?nda ne ölçüde benimsediklerini ortaya koymaktadır. Bu araç, ö?retmenler ve ara?tırmacılar için ö?rencilerin motivasyonel profillerini anlamada önemli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, Ba?ar? Yönelimleri, Motivasyon, Ö?renme Hedefleri, Ölçek Geli?tirme, Psikometri.

Yazarlar

Gezer, M., ?ahin, ?. F.

Amaç

Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul veya lise düzeyindeki ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersine özgü ba?ar? hedeflerini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? ortaya koymaktır. Ölçek, ö?rencilerin ders içeri?i kar??sındaki tutumlar?n?, çabalar?n? ve ba?ar?y? alg?lama biçimlerini standartla?tır?lmı? bir yöntemle belirlemeye odaklanmı?tır.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ba?ar? yönelimleri literatüründeki genel ölçeklerin alan spesifik ölçümlerdeki s?nırlı?lıklar?n? gidermeyi amaçlamı?tır. Bu sayede, Sosyal Bilgiler e?itiminde ö?rencilerin motivasyonel yapılar?n?n daha hassas bir ?ekilde analiz edilmesi mümkün hale gelmi?tir.

Yapı

SOBYÖ, psikolojideki Ba?ar? Yönelimleri teorisine dayanmaktadır. Bu teoriye göre, bireylerin ba?ar?y? tan?mlama ve ba?ar?ya ula?ma çabalar?, temel olarak farklı hedeflere yöneliktir. Geleneksel olarak bu hedefler; göreve veya ustalık hedefleri (ö?renme ve geli?ime odaklanma) ile

ego veya performans hedefleri (ba?kalar?ndan daha iyi görünmeye odaklanma) olarak ayr?l?r.

Ölçek, ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersinde ba?ar?y? nas?l yorumlad?klar?n? ve hangi motivasyonel stratejileri kulland?klar?n? belirleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Çal??mada, ba?ar? yönelimlerinin Sosyal Bilgiler dersindeki ö?renme ç?kt?lar?, akademik öz yeterlik ve derse yönelik tutumlar gibi di?er de?i?kenlerle ili?kisi incelenmi?tir.

Geçerlik

Gezer ve ?ahin (2016) taraf?ndan yürütölen çal??mada, ölçe?in yap?sal geçerli?i temel olarak incelenmi?tir. Bu ba?lamda, ölçe?in teorik yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini belirlemek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri yap?s?n? yeterli düzeyde do?rulayan kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Ayr?ca, içerik geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin ilgili yap?y? ölçme yeterlili?i de?erlendirilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak yap?lm??t?r. Genellikle ölçek geli?tirme çal??malar?nda, bu katsay?n?n .70 ve üzeri olmas? kabul edilebilir bir güvenirlik seviyesi olarak de?erlendirilir.

Ara?tırma sonuçlar?na göre, SOBYÖ'nün genel güvenirlik katsay?s? ve alt boyutlar?n?n güvenirlik katsay?lar? yüksek bulunmu?tur. Bu yüksek de?erler, ölçek maddelerinin tutarlı oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü, dolay?s?yla ölçüm sonuçlar?n?n kararlı ve tekrarlanabilir oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak ve teorik modeli test etmek amac?yla Faktör Analizi teknikleri uygulanm??t?r. İlk a?amada, ölçek maddelerinin hangi boyutlar alt?nda topland???n? belirlemek üzere Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonucunda, ölçe?in teorik beklentilere uygun olarak çok boyutlu bir yap? sergiledi?i tespit edilmi?tir.

?ikinci a?amada ise, AFA ile elde edilen bu faktör yap?s?n?n farklı bir örneklem üzerinde do?rulanmas? amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA, SOBYÖ'nün Sosyal Bilgiler ba?lam?ndaki ba?ar? yönelimlerini ölçen özgün ve ayr?k alt boyutlara sahip oldu?unu istatistiksel olarak teyit etmi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Tipik olarak 5'li veya 6'lı Likert format? kullan?lm??t?, örne?in: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ortaokul veya lise ö?rencileri)

Ya? Grubu: Çal??man?n yapıld??? e?itim kademesine ba?l? olarak de?i?kenlik göstermekle birlikte, genellikle 11-18 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Sosyal Bilgiler dersini almakta olan ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri. Kat?l?mc?lar?n, Sosyal Bilgiler dersine yönelik ba?ar? hedeflerini yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ustalık Hedefleri, Performans Hedefleri, Ö?renci Motivasyonu, Sosyal Bilgiler E?itimi, Ölçek Geçerli?i, Güvenirli?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Veri mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi için makale kayna??na ba?vurulmal?dır.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geli?tirilme ve yay?mlanma y?l? **2016**'d?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle kaynak gösterilerek serbest olsa da, kullan?m izni ve olası ücretler konusunda yazarlarla veya ilgili dergi (E?itimde ve Psikolojide Ölçme ve De?erlendirme Dergisi) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [sosyal-bilgiler-odakli-basari-yonelimleri-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/sosyal-bilgiler-odakli-basari-yonelimleri-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Gezer, M. ve ?ahin, ?. F. (2016). Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (SOBYÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *E?itimde ve Psikolojide Ölçme ve De?erlendirme Dergisi*, 7 (2), 335-354.

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Sosyal Bilgiler Odaklı Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen Gezer ve ?ahin (2016) çal??mas?n?n orijinal makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.